

Divadlo PIKI na "mesiaci"

Blížil sa štrnásty január a s ním aj naša vzrušujúca cesta na "mesiac". Dni čakania na odlet boli plné napätia. Najmä pre rôzne menšie i väčšie technické problémy zo strany úradov, úradíkov a úradníkov sme si do posledného dňa neboli istí, či vôbec poletíme. Pre istotu sme zbalili kufre a v plnej poľnej čakali na rozhodnutie. Táto naša takmer vojenská príprava sa nám vyplatila. Keď sme sa v sobotu večer dozvedeli, že ráno odlietame, pokojne sme sa mohli ešte vspať, o pár hodín sme hodili kufre do lietadla a vyštartovali na mesiac... teda Mesiac slovenskej kultúry v Montreale.

Okrem divadelného predstavenia Paskudárium sme si viezli do Kanady aj plnú hlavu francúzskych slovíčok, pretože sme sa rozhodli pre krkolomný kúsok - zahrať túto bábkovú grotesku s prvkami čierneho humoru po francúzsky. Ukázalo sa, že to bolo šťastné riešenie, lebo v hľadisku kultúrneho domu GESU sedelo viac Kanadčanov ako krajanov. Publikum nám rozumelo a bolo spokojné, čo sme zasa my vyrozumeli z ich bujarého smiechu, aj z "bravó", ozývajúceho sa na konci predstavenia.

Aby si však niekto nemyslel, že slovenská kultúra je len na smiech, na spoločnej vernisáži niekoľkých výstav (dábok z produkcie detského domu umenia Bibiana, grafík

zo zbierok SNG Bratislava a iných), sme vystúpili naozaj s dôstojným programom - zakvílili sme áriu z opery Kvílenie.

Ako ste si iste všimli, celé podujatie malo neštandardný, trochu odľahčený charakter. Okrem nás sa kanadskému publiku predstavil aj Anton Anderle so svojim tradičným bábkovým divadlom, Adriana Bartošová a Štefan Bučko s programom Jazz a poézia, džezmen Jozef Dodo Šošoka, veselá ľudová hudba zo Zuberca a iní. Kanadania a krajanovia mali možnosť vidieť aj filmy Martina Šulíka, výstavu fotografií L. Bielika z augusta 1968, mohli sa zúčastniť na kultúrnej, obchodnej a turistickej prezentácii Slovenska. Nad celým podujatím prevzal osobnú záštitu Peter Šťastný a podporil ju aj tím hokejistov v NHL.

Z poverenia Ministerstva kultúry všetko koordinoval sochár Ján Stohl, ktorý už niekoľko rokov žije v Kanade (jeho rodičia pochádzajú z Pezinka).

Montreal je mesto protikladov. Na jednej strane historické domy, na druhej mrakodrapy také vysoké, až sa vám zdá, že mesiac býva na štyridsiatom piatom poschodí.

Aj mesiac slovenskej kultúry bol možno plný protikladov, keď však zanechal v Kanadčanoch príjemný pocit a vyvolal záujem o slovenskú kultúru, tak splnil očakávania.

(piki)

Posedenie v reštaurácii MOZART, ktorej majiteľom je brat Mira Nogu - Peter (prvý zľava). Vpravo: L. Piktora, K. Aulitisová, J. Stohl.

Darovali krv

Hromadný odber krvi od bezpríspevkových darcov sa uskutočnil 21. januára v Dome kultúry v Pezinku. Na výjazdovom odbere mobilnou jednotkou SČK sa zúčastnilo 38 darcov z Pezinka a okolia. Boli medzi nimi i takmer dve desiatky študentov pezinského Gymnázia a Strednej policejnej školy.

Darcovstvo krvi je vzácnym prejavom ľudskosti, ktorým prispievame k záchrane života.

(mo)

Zdravotná sestra Ingrid Melegová pri odbere krvi od darykyne Aleny Precechtelovej.

Mierna terénna vyvýšenina na okraji Pezinka, nad potokom Mahulanka, už dlhšie lákala pozornosť archeológov a nadšencov histórie. Niektoré sporadické nálezy úlomkov keramiky, či pracovných nástrojov z kostí a parožia tento záujem ešte umocňovali. Tieto predmety sa našli počas jamných prác na poliach, alebo počas ťažby hliny pre blízku tehelnú a kým sa dostali k odborníkom, často prešli mnohými rukami. Avšak aj tento zlomok nálezov, ktoré mohli archeológovia napokon posúdiť, dával jasne najavo, že v priestore dnešného Hliníka sa nachádzajú stopy po doteraz najstarších známych Pezincanoch.

V spolupráci s Archeologickým múzeom v Bratislave, Mestom Pezínok, Pezinskými tehelnami a.s. a skupinou nadšencov a dobrovoľníkov z radov študentov SOU Komenského, sa na jar 2002 rozbehol v uvedenej lokalite systematický archeologický výskum.

Počas niekoľkomesačných prác sa dostali na povrch viaceré unikátne nálezy a taktiež množstvo informácií, dôležitých pre poznanie regionálnych dejín. V dvoch fázach výskumu bola odkrytá plocha 770 m², čo bol vlni jeden z najväčších systematických výskumov na území Slovenska.

V odkrytom priestore sa našli zvyšky pravekého osídlenia stredného a neskorého eneolitu (3000 - 2000 p.n.l.). V týchto obdobiach žili

v uvedenej lokalite dve archeologické kultúry. V období stredného eneolitu to bola bádenská kultúra (bolerázská skupina), ktorej zastúpenie bolo v uvedenom priestore dominantné. Počas výskumu odkryli zvyšky zásobnicovej jamy a niekoľkých ďalších objektov a kolových jamiek z nadszemného objektu. V získanom materiáli prevažujú

Výskum v pravekej osade v tehelni

najmä úlomky (artefakty) keramiky. Treba spomenúť najmä takmer celú a v súčasnosti zreštaurovanú misu, praslen, niekoľko kamených pracovných nástrojov, ale najmä zvyšok idolu - rituálnej sošky, ktorého objav je na Slovensku unikátom, rovnako ako kus hliny s odtlačkami prstov starými takmer 5000 rokov, nájdený pri záchrannom výskume narušenej zásobnicovej jamy v roku 1989. Zvyšky niektorých predmetov poukazujú zasa na vplyv iných kultúr. Zvyšok idolu je pravdepodobne zástupcom tzv. jevišo-

vickej kultúry, zastúpenej najmä v Čechách a zapletené uško jednej nádoby zasa poukazuje na vplyv tzv. crnovodskej kultúry, ktorá je charakteristická pre oblasť Balkánu. Bádenská kultúra, ktorej ľud žil pred dávnymi tisícročiami v oblasti dnešného Pezinka bola v 3. - 2. tisícročí p.n.l. dominantnou kultúrou v strednej Európe. S jej vply-

vom sa dnes stretávame dokonca v grécko-egejskej oblasti a niektoré predmety, charakteristické pre bádenskú kultúru objavili dokonca v bánej Tróji.

Dnes už nevieme, ako sa v tom

Zreštaurovaná misa, stará vyše 4000 rokov.

časе nazývali rôzne národy, rody, či kmene. Preto je bežné nazývať takéto skupiny ľudí podľa kultúry, ktorá je pre nich charakteristická. V našom prípade ich preto nazývame ľud bádenskej kultúry. Jeho príslušníci vytvárali menšie i väčšie sídliská na nížinách, ale aj vysoko v horách. Hľadali najmä, tak ako aj u nás, prírodu dobre chránené miesta. Niektoré z nich ešte umelo opevňovali. Žili v nadszemných alebo mierne zahĺbených chatách s pecami na voľnom priestranstve. Pohrebiská sa nachádzali zvyčajne mimo sídlisk. Prevládalo pochovávanie v skrčenej polohe, no používalo sa aj spaľovanie mŕtvych. Keramika sa vyznačuje veľmi vysokou kvalitou.

Ľud bádenskej kultúry sa zaoberal najmä poľnohospodárstvom a chovom dobytka, najmä kôz, o čom svedčí množstvo hlinených praslenov, používaných na pradenie ovčej vlny.

Archeologický výskum by mal pokračovať v tejto lokalite aj v tomto roku. Sú tu náznaky, že okrem ľudu bádenskej kultúry využívali chránené vyvýšeniny aj iné kultúry či národy. V každom prípade nám už uskutočnený archeologický výskum významnou mierou obohatil najstaršie dejiny územia, na ktorom sa rozkladá dnešný Pezínok.

Peter Wittgrüber